

Připravovaná novela zákona o vzdělávání lékařů

Změna zákona o vzdělávání lékařů připravovaná více než dva roky byla v únoru letošního roku schválena vládou a předložena do legislativního procesu. Cílem předloženého návrhu měla být komplexní úprava stávajícího systému specializačního vzdělávání a vzdělávání v nástavbových oborech lékařů, zubních lékařů a farmaceutů, a to v souladu s aktuálními potřebami v oblasti zdravotnictví a rovněž s potřebami praxe. Avizováno bylo univerzálnější vzdělávání, což měla mimo jiné zajistit i revize základních a nástavbových oborů. V průběhu legislativního procesu byl přijat tzv. komplexní pozměňovací návrh, který neprošel připomínkovým řízením a původní podobu navrhované novely podstatně změnil, tento návrh byl následně Poslaneckou sněmovnou ČR schválen a předložen Senátu ČR k projednání.

Počet základních oborů a zkrácení praxe

Novela zákona předpokládala významnou revizi stávajícího počtu základních oborů z dosavadních 46 na navrhovaných 29. Jejich počet se v průběhu legislativního procesu rozrostl na 43, tedy jen o tři méně, než je současný stav (současná podoba novely vyřadila angiologii, pracovní lékařství a traumatologii). Výčet specializačních oborů je stanoven v příloze zákona, a to včetně minimální délky vzdělávání (v případě specializačního oboru gynekologie a porodnictví je to 4,5 roku).

Funkční kurzy

Novela zákona zavádí nový typ vzdělávání tzv. funkční kurzy, které mají přispět k prohloubení dovedností a znalostí lékařů. Tento typ vzdělávání procházel v průběhu legislativního procesu bouřlivými diskuzemi, měnil výrazně svoji podobu, přičemž v současném znění jsou plánovány jako další typ vzdělávání v rozsahu nejméně 1 měsíc, maximálně půl roku a jsou zakončeny závěrečnou zkouškou. Vzdělávání může probíhat jako rozvolněná příprava, to je při nižším rozsahu než je stanovená týdenní pracovní doba, přitom její rozsah nesmí být nižší než je polovina stanovené týdenní pracovní doby. Funkční kurzy jsou nastaveny tím způsobem, že mohou navazovat jak na odbornou, tak na specializovanou nebo zvláštní specializovanou způsobilost. Mají vycházet z požadavků jednotlivých zařízení, které mají akreditaci na vzdělávání v základním nebo nástavbovém oboru. Návrh kurzu posoudí akreditační komise oboru, která je mu svým obsahem nejbližší. Po vyjádření akreditační komise posuzuje možný funkční kurz ještě vzdělávací rada a o konečném zařazení funkčního kurzu do seznamu funkčních kurzů a i o jeho zveřejnění ve Věstníku MZ rozhoduje

Ministerstvo zdravotnictví ČR. Tento složitý schvalovací mechanismus byl vytvořen s cílem zamezit inflaci vzdělávání ve stovkách funkčních kurzů, které se budou de facto lišit pouze názvem a místem výuky.

Povinné stáže ambulantních lékařů

V průběhu projednávání návrhu novely zákona se v rámci pozměňovacích návrhů objevilo velmi kontroverzní ustanovení, dle něhož by lékař, který poskytuje ambulantní péči ve stanovených oborech zdravotní péče, musel absolvovat v rámci celoživotního vzdělávání pravidelnou stáž u poskytovatele lůžkové péče, jejichž organizaci by zajišťoval kraj. Toto ustanovení by dosti zásadním způsobem zasáhlo do fungování ambulantní sféry jako takové, neprošlo připomínkovým řízením a ve svém důsledku znamenalo ohrožení přijetí celého návrhu novely zákona. S ohledem na tyto skutečnosti bylo navrženo ustanovení jeho autory staženo z projednávání.

Další významné změny návrhu novely zákona o vzdělávání lékařů

- Rozšiřuje se možnost vyžádat si zdravotní způsobilosti lékaře vedle krajského úřadu i na Ministerstvo zdravotnictví ČR a Českou lékařskou komoru. Toto doplnění má reagovat na problémy vzniklé v praxi tak, aby v případě podezření na změny zdravotní způsobilosti zdravotnického pracovníka si mohly i tyto subjekty vyžádat zjištění zdravotní způsobilosti.
- Definuje se způsob výkonu odborného dozoru a odborného dohledu nad lékařem ve specializační přípravě, které je povinen zajistit poskytovatel zdravotních služeb. Vymezení způsobu provádění odborného dozoru a odborného dohledu nad lékařem ve specializační přípravě má pro praktickou aplikaci zákona o vzdělávání zásadní význam. V případě provádění odborného dozoru je stanovena povinnost fyzické přítomnosti lékaře, který jej provádí, na pracovišti, kde je odborný dozor prováděn, s dosažitelností nejvýše do 10 minut. Odborný dohled je pak formulován jako mírnější forma dohledu nad lékařem ve specializační přípravě, který již úspěšně složil zkoušku po ukončeném vzdělávání v základním kmeni, kde je stanovena pouze nepřetržitá telefonická dostupnost lékaře, který odborný dohled vykonává, a jeho fyzická dostupnost nejvýše do 30 minut k místu, kde působí lékař ve specializační přípravě. Lékař, který vykonává odborný dozor a odborný dohled, musí být v základním pracovněprávním vztahu k poskytovateli zdravotních služeb, nebo ve služebním poměru, anebo musí být poskytovatelem zdravotních služeb, v jehož zdravotnickém zařízení k výkonu činností lékaře s odbornou způsobilostí dochází.

Bez odborného dozoru či odborného dohledu může lékař vykonávat činnosti, které mají být stanoveny prováděcím právním předpisem.

- Přináší možnost započtení praxe i na neakreditovaném pracovišti a to v základním oboru až ze $\frac{3}{4}$ a v nástavbovém z $\frac{1}{5}$. Ministr zdravotnictví může na základě písemné žádosti účastníka specializačního vzdělávání udělit výjimku a rozhodnout o započtení odborné praxe probíhající na neakreditovaném pracovišti do specializačního vzdělávání v případě, že toto pracoviště splňovalo všechny podmínky pro udělení akreditace v souladu se vzdělávacím programem, podle kterého se účastník specializačního vzdělávání vzdělával, a to v období, kdy v něm účastník specializačního vzdělávání odbornou praxi uskutečňoval.
- Lékař může být souběžně zařazen nejvýše ve dvou specializačních oborech, a to pokud mají shodný základní kmen. Do druhého specializačního oboru může být lékař zařazen až po vydání certifikátu o absolvování základního kmene.
- Délka vzdělávání v základním kmeni je 30 měsíců a zakončuje se zkouškou (počet základních kmenů byl stanoven na 19, jedním z nich je i kmen gynekologicko-porodnický). Rozsah teoretických znalostí a praktických dovedností jako podmínka přihlášení se ke zkoušce má být stanoven prováděcím předpisem.
- V případě přerušení výkonu povolání lékaře na dobu, která za posledních 7 let činila v celkovém součtu více než 6 let, je nutné doškolení v rozsahu nejméně 60 pracovních dnů, které probíhá na pracovišti poskytovatele zdravotních služeb, poskytujícího zdravotní služby v oboru, pro který získal specializovanou způsobilost.
- Nástavbové obory nahrazují dosavadní certifikované kurzy. Úspěšným absolvováním vzdělávání v nástavbovém oboru lékař získává zvláštní specializovanou způsobilost pro výkon činností, které prohlubují získanou specializovanou způsobilost. Nástavbové obory, minimální délku vzdělávání v nich, specializační obor specializačního vzdělávání, jehož absolvování je předpokladem pro zařazení do nástavbového oboru a označení odbornosti stanoví prováděcí právní předpis.
- Akreditace poskytovatele zdravotních služeb bude možná i pouze na kmen či funkční kurz. Akreditační komise bude z $\frac{1}{3}$ navrhována komorou, z $\frac{1}{3}$ lékařskou fakultou a $\frac{1}{3}$ ministerstvem zdravotnictví.
- Nově se vytvoří vzdělávací rada, která dohlídí na jednotnost a srovnatelnost vzdělávacích programů a doporučuje vznik nástavbových oborů a funkčních kurzů.

- Zavádí se, že u nových specializačních oborů, kde není dostatek zdravotnických pracovníků, může být školitelem lékař s jinou specializovanou způsobilostí s předchozím kladným vyjádřením akreditační komise. Odborné požadavky na školitele stanoví právní předpis. Jeden školitel by měl vykonávat odborný dozor maximálně nad dvěma lékaři a odborný dohled nad maximálně nad třemi.
- Zahraniční lékaři musí složit aprobační zkoušku v ČJ (znalost ČJ se prokazuje zkouškou z českého nebo slovenského jazyka). Zcela nově se navrhuje, aby mohli až jeden rok pracovat lékaři cizinci bez povinnosti nostrifikace diplomu z lékařské fakulty, bez povinnosti prokázat znalost češtiny a bez aprobační zkoušky, která je analogií našich státních zkoušek.

Závěr

Návrh novely zákona o vzdělávání lékařů byla po projednání Poslaneckou sněmovnou ČR předložena k projednání Senátem ČR, který předloženou novelu těsnou většinou odmítl. Návrh novely zákona se tak vrací zpět do Poslanecké sněmovny ČR.

Právní předpisy

Zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk č. 723, senátní tisk č. 4 (návrh projednán dne 14. 12. 2016 na schůzi Senátu, kterým byl návrh zákona v předložené podobě zamítnut).